

UKRAINAN KRIISIN TAUSTOISTA

Tykkitulen lähestyessä Donetskissa Leninin patsasta, on ajankohtaista antaa hänelle puheenvuoro siitä mitä ympärillä tapahtuu eli mistä Ukrainassa on kysymys. Lenin kirjoitti vuonna 1920 ilmestyneessä kirjassaan "Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe", että "Imperialismi on finanssipääoman ja monopolien aikakautta, jotka olennoivat kaikkialla pyrkimystä herruuteen eikä vapauteen" (s. 146).

Imperialismin kärjistynyt vaihe

Erityisen osuvasti Ukrainan kriisin nykyvaiheeseen osuu se Leninin havainto, että "imperialismille on oleellista muutamien suurvaltojen kilpataistelu **hegemoniasta**, ts. pyrkimys maiden valtauksen **ei siinä määrin suorastaan itseään varten kuin vastustajan heikentämiseksi** ja sen hegemonian järkyttämiseksi" (Lenin. Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe, Suom. 1970, s.110, vahvennus SR).

Imperialismi kasvaa talouden pohjalta, ennen muuta pisimmälle kehittyneen kapitalistisen talouden pohjalta. Kuten edellä lainattu Leninin toteamus osoittaa, vallan tavoittelusta ja toisen osapuolen kukistamisesta tulee määrättyssä vaiheessa jopa itsetarkoitus.

Taistelu hegemoniasta (ylivallasta) saa "silmittömän" luonteen, jossa ei enää (ei ainakaan ensisijaisesti) välitetä taloudellisesta pohjasta eikä taloudellisista näkökohdista. Pelkistäen sanoen kärjistyneessä vaiheessa ei välitetä enää oikeastaan mistään (paitsi yhä abstraktimmaksi muuttuvasta "hegemoniasta").

Tästä on esimerkkinä nykytilanne, jossa Lännen Venäjä-vastaiset pakotteet ja Venäjän vastapakotteet lännelle sinkoilevat ohjusten tavoin toisiaan vastaan ja ovat raunioittamassa kokonaisten valtioiden kansantalouksia. Panoksena on syyttömien ihmisten loputon kärsimys ja jopa suursodan uhka.

Itä-Ukrainan tilanne

TV:n kuvaruudussa tuhotun kotinsa raunioilla itkevä iäkäs nainen sanoo, että Saksan natsitkaan eivät aikoinaan tehneet tällaista tuhotyötä. Paikallisten asukkaiden syyttävä sormi osoittaa Kiovan hallitusta. Syytä onkin kysyä, eikö presidentti **Petro Poroshenkolla** ja pääministeri **Arseni Jatsenjukilla** ole keskeinen vastuu rauhan palauttamisesta maahan. Nyt näyttää yhä enemmän siltä, että Kiovan hallitus on valinnut sotilaallisen vaihtoehdon kriisin "ratkaisemiseksi".

Kiovan hallinto on myös saanut ja saa sotaisiin toimiinsa tukea Yhdysvaltojen, Naton sekä Euroopan Unionin taholta. Kiovoissa on vierailut tiheään tahtiin Lännen lähettiläitä Yhdysvaltain ulkoministeri **John Kerrystä** Naton pääsihteeriin **Anders Fough Rasmusseniin**. Näiden korkean tason vierailujen jälkeen raportoidaan yleensä taistelujen kiihtymisestä Itä-Ukrainassa.

Tunkeutuessaan yhä suuremmalla sotilaallisella voimalla Itä-Ukrainaan Länsi samalla varoittelee Venäjää Ukrainan puolelle tapahtuvasta maahantunkeutumisesta. Eikö aseellinen tunkeutuminen pitäisi tuomita myös Kiovan hallitusta koskien?

Tämän suurvaltapolitiittisen kädenväänön keskellä paikallisen, lähinnä venäläisenemmistöisen väestön hädälle ja kärsimyksille viitataan kintaalla. Venäjän ilmaisema huoli venäläisväestön kestävämmäksi muuttuvasta asemasta sodan keskellä, leimataan yksipuolisesti Venäjän harjoittamaksi "peliksi", joka pyritään suorastaan kriminalisoimaan.

Fasismen vaara

Imperialismin äärimmäinen poliittinen ilmenemismuoto on fasismi. Imperialismi eli suurvaltojen hegemonistinen etupiirikamppailu luo edellytyksiä fasismille. Fasismille on ominaista, että se asteittain irtoaa demokraattiseen menettelyyn liittyvästä kontrollista. Tässä mielessä tuntuu pelottavalta Maidanilla toimintansa aloittanut "Oikea sektori", joka on arvostellut Kiovan nykyhallitusta liian "lepsuista" otteista Itä-Ukrainan "separatistiryhmiin".

Kiovan hallinnon ja lännen taholta korostetaan, että venäjämielisten "separatistien" riveissä on erilaisia aineksia. Toisaalta Britannian radioyhtiön BBC:n mukaan Ukrainan armeija on saattanut saada Luhanskissa tukea kansallismielisiltä vapaaehtoistaistelijoilta. Äärioikeistolainen Azovin pataljoona toimii Ukrainan sisäministeriön alaisuudessa (Laura Peräsalo HS 18.8. -14).

Kommunistit tulilinjalla

Fasismiin viittaavat piirteet tulevat Ukrainassa näkyviin demokraattisten voimien ja erityisesti maan kommunistisen puolueen toiminnan rajoittamis- ja tukahduttamistoimenpiteinä. Ukrainan kommunistinen puolue on maan kolmanneksi suurin puolue. Sitä äänesti vuoden 2012 parlamenttivaaleissa 13.2 prosenttia äänestäneistä eli 2.5 miljoonaa äänestäjää. Puolue on mukana hallinnon kaikilla tasoilla (Tiedonantaja, Pääkirjoitus 8.8.-14).

Kommunistinen puolue on vaatinut yhtenäisen Ukrainan säilyttämistä ja vastustanut separatistisia pyrkimyksiä. Se on myös arvostellut ankarasti ulkovaltojen harjoittamaa imperialismia ja sekaantumista Ukrainan sisäisiin asioihin. Nyt puolueen toiminta aiotaan lakkauttaa Kiovan hallinnon toimesta.

Noista pyrkimyksistä on kertonut äskettäin Suomessa vierailut Ukrainan kommunistisen puolueen puheenjohtaja **Petro Simonenko**. Äärioikeisto on hyökännyt ukrainalaisia kommunisteja, vasemmistolaisia ja ay-liikkeen aktivisteja vastaan. Simonenko itse joutui viime toukokuussa murhayrityksen kohteeksi, hänen perhettään on uhkailtu ja hänen kotinsa on tuhopoltettu (Simonenkon haastattelu TA:ssa 8.8.-14). Nyt kesällä viranomaiset haastoivat maan kommunistisen puolueen "maanpetoksellisesta toiminnasta" oikeuteen. Puolueen toiminnan kieltämistä koskeva oikeuskäsittely on aloitettu.

Historian kaikuja

Äärioikeistolaiset voimat suuntaavat hyökkäyksensä yleensä ensimmäiseksi kommunisteja vastaan laajentaakseen sitten aggressionsa koko työväenliikkeeseen ja ay-liikkeeseen. Klassisena ääriesimerkkinä tulee mieleen poliittinen tilanne Saksassa siinä vaiheessa kun Hitleristä oli tullut hallituksen päämies (valtakunnan kansleri) tammikuun lopussa 1933 ja poliittisia vastustajia kohtaan alettiin harjoittaa suoraa terroria. Valtiopäivärakennuksen palo helmikuun lopussa 1933 säilytettiin kommunistien syyksi.

Palon jälkeen maaliskuun 5. päivänä suoritetuissa valtiopäivävaaleissa natsit saavuttivat suurvoiton yli 17 miljoonaa ääntä eli 44 prosenttia äänistä. Kommunistinen puolue julistettiin "paloon syyllisenä" laittomaksi ja sen äänet mitätöitiin, minkä jälkeen natseilla oli yksinään enemmistö valtiopäivillä. Hitler oli saavuttanut diktaattorin vallan tavallaan demokratian kautta eli "laillista" tietä valtiollisten vaalien kautta (ks.esim. Carl Grimberg, Kansojen historia 21.osa, 1984, s. 277 ja s.282).

Ukrainan vaalit

On tietysti toivottavaa, että Saksan vuoden 1933 tapahtumista olisi mahdollisimman pitkä aikamatka vuoden 2014 Ukrainaan. Yllättävää ja pelottavaa yhtäläisyyttä löytyy kuitenkin siinä, että myös Ukrainassa kommunistisen puolueen toiminta aiotaan tehdä mahdottomaksi juuri ennen maassa lokakuussa pidettäviksi kaavailtuja parlamenttivaaleja.

Helsingin Sanomien haastattelema Suomen Ukrainan suurlähettiläs **Arja Makkonen** ennakoi (HS 23.8.), että Poroshenko saattaisi ilmoittaa Ukrainan järjestävän pian ennenaikaiset vaalit. "Parlamenttiin on tulossa merkittäviä muutoksia. Moni vanha puolue putoaa", suurlähettiläs Makkonen totesi. Pari päivää myöhemmin uutiset kertoivat, että Poroshenko on päättänyt hajottaa parlamentin ja että uudet parlamenttivaalit pidetään Ukrainassa 26. päivänä lokakuuta 2014.

Kansainvälisen työväenliikkeen on aktivoitettava

Suurlähettiläs Makkonen ennakoi siis edellä, että noissa vaaleissa "moni vanha puolue putoaa". Demokratian kannalta äärimmäisen tärkeä kysymys (joka kiinnostaa erityisesti koko Euroopan vasemmistoa ja työväenliikettä) on, putoaako (pudotetaanko) Ukrainan Kommunistinen puolue jotenkin vastaavasti kuin tehtiin Saksan Kommunistiselle puolueelle vuonna 1933 juuri ennen silloisia valtiopäivävaaleja?

Tuolloin Saksassa kommunistien noin 5 miljoonaa ääntä mitätöitiin julistamalla puolue laittomaksi. Mikäli kommunistinen puolue kielletään Ukrainassa, mitä tapahtuu puolueen 2.5 miljoonalle potentiaaliselle äänelle ja sen jälkeen kommunistien ja demokraattisten voimien parlamentaarille ja muulle vaikutusvallalle ?

Saksassa eräs seuraus oli aikoinaan tuhansien tunnettujen kommunistien ja hallituksen toimia vastustavien kansalaisten pidättäminen. On turha väittää, että tilanne nykyukrainassa on kokonaan toinen kuin 30-luvun Saksassa jos kerran vastaavanlaisia menettelytapoja aletaan omaksua.

Kansainvälisen työväenliikkeen on reagoitava voimakkaasti Ukrainan kommunistiseen puolueeseen kohdistuviin syrjimis- ja hajottamistoimiin. Työväenpuolueisiin kohdistuvia lakkauttamistoimia ei tule sallia missään tapauksessa eikä varsinkaan maassa, joka on pyrkimässä jopa EU:n jäsenvaltioksi.

Ei ole vaarallisempaa kehityssuuntaa kuin se, että Euroopan Unioni passivisuudellaan tai väärään suuntaan osoitetulla aktiivisuudellaan sallii tai edesauttaa äärioikeiston vahvistumista raja-alueellaan ja samalla myös Euroopan rajojen sisällä.

Euroopan vasemmisto, EU-parlamentin GUE/NGL-ryhmä ja SKP ovat ilmaisseet solidaarisuutensa Ukrainan kommunistiselle puolueelle, joka vaatii Ukrainan kriisin osapuolia yhteiseen neuvottelupöytään kriisin rauhanomaiseksi ratkaisemiseksi.

Merkelin vierailu

Äärioikeiston vaikutusvallan nousun Ukrainassa pitäisi jo historiallisista syistä kiinnostaa erityisesti Saksan liittokansleria **Angela Merkeliä**, joka on juuri äskettäin vierailut Ukrainassa ja tavannut siellä presidentti Poroshenkon.

Äärioikeiston vaarasta Kioassa ei ilmeisestikään ainakaan sanottavasti puhuttu. Vierailun tärkein anti Poroshenkolle oli Merkelin välittämä tieto, että Saksa myöntää 500 miljoonaa euroa Ukrainan jälleenrakentamiseen. Poroshenko vertasi Merkelin lupaamaa apua Marshallin apuun Euroopalle.

Vertaus on melko ontuva, sillä Yhdysvaltain ulkoministerin **George Marshallin** vuonna 1947 esittämän avustustarjouksen mukainen Euroopan jälleenrakennusohjelma toteutettiin vuosina 1948-1951, siis toisen maailmansodan jälkeen. Merkelin tarjous sen sijaan suunnattiin vielä sotaa käyvälle osapuolelle ikään kuin "förskottina".

Sotiville tai sotaan valmistuville maille myönnettävät jälleenrakentamisavustukset saattavat tuntua rakentavilta ja sympaattisilta ja voivat harhauttaa monet uskomaan niiden puhtaasti hyvää tarkoittavaan luonteeseen. Niinpä kehitysministeri **Pekka Haavistokin** tuntui ottavan innolla vastaan tiedon Ukrainan avustamisesta ja huomautti kuin puolihuolimattomasti, että myös EU:n ja Suomenkin puoleen tullaan kääntymään (Radio Yle 1, Ykkösaamu 25.8.). Kynnikko voisi jo tässä vaiheessa esittää kysymyksen, että sekö tästä vielä puuttuu, että EU-kansalaiset ryhtyvät vapaaehtoisesti rahoittamaan suurvaltojen toisiaan vastaan käymiä imperialistisia sotia.

"Konstruktionismia"

Yhteiskuntatieteessä tunnetaan eräänlainen konstruktionistinen ajatusmalli, jonka eräs tulkinta on, että kohde ensin hävitetään tai puretaan (dekonstruoidaan) ja sen jälkeen osallistutaan sen jälleenrakentamiseen (rekonstruoidaan).

Sotilaspoliittisesti tämä voi johtaa sellaiseen menettelyyn, että ensin hyväksytään sotilaallinen hyökkäys johonkin maahan ja "luvataan" samalla osallistua myöhemmin tuon maan jälleenrakentamiseen. Tällä tavoin voidaan houkutella puolueettomien ja sotaan vastentahtoisesti suhtautuvien valtioiden ja muiden tahojen suurempi tuki ja myötätunto sotimiselle.

Tätä menettelyä käytettiin mm. houkuteltaessa valtioita Irakin sotaan Yhdysvaltain rinnalle. Nyt runsaat kymmenen vuotta Irakin sodan alkamisen jälkeen itse kukin voi päätellä, mihin vaiheeseen "jälleenrakennustyö" on tuossa maassa edennyttä.

Konstruktionismin kielteistä puolta kuvaa oikeastaan hyvin toteamus: "Sairauteen suositeltu hoitomuoto onkin outo: sairauden ja suorastaan 'kuolion' vaivaamasta ruumiista irtautuneiden osien liittäminen siihen takaisin"

(Helne, Syrjäytymisen yhteiskunta, 2002, s.44).

Jälleenrakentamisen lupaus sotaa käyville maille saattaa olla amputaatiopolitiikkaa ja sen moraalinen kyseenalaisuus liittyy siihen, että sodan vaatimia kuolonuhreja ja vammautumisia ei voida rahalla korvata eikä rahalla ostaa.

Mitä osapuolet tavoittelevat ?

Kiovan hallinto ja länsi vaativat Venäjää katkaisemaan tukensa Itä-Ukrainan Venäjänmielisille kapinallisille. Tämän on todettu olevan ennakkoehto tulitauolle Itä-Ukrainassa.

Samalla näyttäytyy entistä selvemmin, että Ukrainan armeija yrittää yhä kiihkeämmin saada aseellisesti hallintaansa erityisesti Luhanskin alueen katkaistakseen kapinallisten yhteyden Venäjään. Myös Venäjä on lisännyt selvästi sotilaallista aktiiviteettiaan tuolla alueella. Paikallisen väestön asema taistelevien osapuolten jaloissa muuttuu täysin kestävämmäksi.

Itä-Ukrainan taisteluissa on tähänastisten tietojen mukaan kuollut jo yli 2000 ihmistä. Uhrien lukumäärällä mitattuna tämä vastaa jo viime aikaisissa Lähi-Idän Gazan pommituksissa menehtyneiden määrää.

On kysely, mihin Venäjä pyrkii Itä-Ukrainassa ja erityisesti mitä se vaatii Donetskin ja Luhanskin suhteen. Samaa asiaa on syytä kysyä myös Kiovan hallitukselta ja presidentti Poroshenkolta. Venäjän avun poissulkemisen vaatimus kapinallisilta ja täydelliseen aseelliseen voittoon pyrkiminen pakottaa kysymään, onko Kiovan tarkoitus äärimuodossaan pyrkiä sulkemaan noiden alueiden venäjänpuoleinen raja ja sulkea paikalliset "kapina-alueet" eräänlaiseen Gazaa muistuttavaan saartorenkkaaseen?

Realistisesti on otettava huomioon, että Itä-Ukrainassa on menossa sisällissota. Tällaisessa sodassa ei ole ehdotonta voittajaa eikä ehdotonta häviäjää. Sen seurausvaikutukset ovat pitkäaikaiset ja syväiset.

Itä-Ukrainassa riehuva sisällissota ei "mahdu" "terrorismin vastaisen" taistelun puitteisiin, jonka Kiovan hallitus julisti 24.4. venäjänmielisiä "separatisteja" vastaan. Jo tähänastinen sodan pitkäikäisyys osoittaa, ettei kriisiä voida voittaa "salamasota"-taktiikalla. Ainoa mahdollisuus on osapuolten istuminen neuvottelupöytään.

Euroopan Unionin suunta?

Keskeinen kysymys on, haluaako EU toimia todella puolueettomana rauhanvälittäjänä kriisitilanteissa vai toimiiko se enemmän suurvaltapolitiittisen etupiiritaistelun käsikassarana. Onko EU vaihtanut tai vaihtamassa "rauhan projektinsa" osaksi suurvaltojen etupiiritaistelua. Toisin sanoen, onko se jo muuttunut ongelman ratkaisijasta osaksi ongelmaa.

Tässä on havaittavissa se epäsuhta, että samaan aikaan kun vaaditaan aseiden vientikieltoa itäukrainalaiselle osapuolelle, lännen apua Kiovan hallinnon joukoille pidetään paljon luonnollisempaan asiana. Tässä suhteessa on menty jopa niin pitkälle, että Ukrainan hallitus pyysi äskettäin avoimesti EU:lta ja sotilasliitto Natolta sotilaallista apua Ukrainan kriisin ratkaisuun.

Venäjä ja venäläiset joutumassa tulilinjalle

Eräs fasismin olemuksen keskeinen piirre on äärinationalismi. Hitlerin opissa nationalismi huipentui rotuopiksi, jonka mukaan "germaanit" olivat "herrakansaa" kun taas sellaiset kansanryhmät kuin juutalaiset ja slaavit olivat "ali-ihmisiä".

Kun tarkastellaan tämän hetken venäjänkielisen ja venäläismielisen väestön asemaa Itä-Ukrainassa, ei voi välttyä ajatukselta, että tuohon väestönosaan suhtaudutaan laajalti eräänlaisina toisen luokan kansalaisina. Tästä on osoituksena juuri se, että venäjänkielinen väestö Itä-Ukrainassa on pommitusten myötä saatettu äärimmäiseen kurjuuteen.

Vielä laajemmassa mielessä on nähtävissä, että paitsi Venäjään myös venäläisiin aletaan yhä enemmän suhtautua Ukrainan kriisin pääsyyllisinä ja syntipukkeina. Tämä johtaa äärimuodossaan yleisemminkin sellaiseen asenteeseen, että Venäjään kohdistuvat pakotteet ja jopa sotilaalliset toimet hyväksytään kriittittävästi pelkästään sillä perusteella, että vastapuolena on Venäjä.

Venäjän taholta tulevat vastatoimet koetaan sitten "suurena yllätyksenä", "Venäjän arvaamattomuutena", "Putinin juonena" jne. Toisin sanoen Lännen oikeassa olo ja Venäjän väärässä olo on absolutisoitu. Kuuluksa aamukahvi meinaa sitten mennä väärään kurkkuun kun kuullaan, että Putinin suosio kotimaassaan on huippulukemissa ja kääntäen verrannollinen kollegan **Barak Obaman** vastaavaan omalla kotirintamallaan

Paavo Lipponen arvostelee EU:n roolia kriisin ratkaisussa

Sellaiset puheenvuorot ovat todella harvinaisia, jotka poikkeaisivat yleisestä valtavirta-ajattelusta ja selkeän venäjävastaisesta asenteesta suomalaisessa keskustelussa koskien esim. Euroopan Unionin suhdetta Ukrainan kriisiin. Tällaisen poikkeavan ja kriittisen puheenvuoron (monille ehkä yllätyksenä) on äskettäin käyttänyt ex-pääministeri **Paavo Lipponen** Borgåbladetin (16.8.-14) haastattelussa. "Yllätyksenä" siksi, että Lipponen on tunnettu eurooppalaisen yhteistyön nimekkäänä puolestapuhujana.

Nyt Euroopan Unionin tapa hoitaa Ukraina-kriisiä saa häneltä kitkerää kritiikkiä. Hän sanoo, että EU on vaikuttanut siihen, että aikaisemmat hyvät suhteet on korvattu valta- ja voimapolitiikalla. EU ei Lipposen mukaan ole ymmärtänyt sitä, että Ukraina on Venäjän tärkein naapuri.

"Ukrainan ja Venäjän suhteilla on pitkä historia ja EU:n olisi pitänyt olla hyvin varovainen eikä antaa Ukrainalle lupauksia jäsenyydestä", Lipponen toteaa ja kuvaa Ukrainaa kaaokseksi olevaksi yhteiskunnaksi, jolla ei ole toimivaa lainsäädäntöä ja joka on syvästi korruptoitunut.

Lipponen viittaa siihen, että silloin kun Suomi haki EU-jäsenyyttä hän (jäsenyyden kannattajana) sai moneen kertaan selittää, että kyse ei ollut sotilasliittoon (militärallians) menemisestä. Hän tähdentää, että "Suomella ja EU:lla on meneillään monia tärkeitä strategisia kumppanuusprojekteja, jotka osoittavat, että suhteet Venäjän ja EU-maiden välillä toimivat kaikesta huolimatta ilman ongelmia." Hän mainitsee erikseen Venäjän kaasunviennin Länsi-Eurooppaan sekä monet "yhteiset ympäristöprojektit". "Kontinuitet är viktigt" (Borgåbladet 16.8.-14, haastattelun laatinut Birgitta Ehrsten).

Lopuksi:

Tätä kirjoittaessa Valko-Venäjän Minskissä tapahtunut Venäjän presidentin **Vladimir Putinin** ja Ukrainan presidentin Petro Poroshenkon tapaaminen on juuri päättynyt. Saavutetut tulokset vaikuttavat melko laihoilta. Ovi tulitaukoneuvotteluihin näytti ikään kuin hiukan raottuvan.

Samalla ovi Suomen Nato-yhteistyöhön raottuu enemmän. Uusimmat uutiset kertovat puolustusministeri **Carl Haglundin** suulla, että Suomi allekirjoittaa "isäntämaasopimuksen" jo ensi viikolla pidettävässä Naton huippukokouksessa.

Natokysymys jälleen esillä

Joudun myöntämään, että en ole kuullut moisesta sopimuksesta. Vaikuttaa siltä, että ei sitä oikein ymmärrä kaima **Seppo Kääriäinen**, jonka ääni kuuluu radiosta jostakin taustalta. Hän sanoo olevansa uutistietojen varassa, mutta tietää jotakin. Tietääkö tästä enää Erkikään? Ulkoministeri **Erkki Tuomioja** onkin pian puhevuorossa ja hän kiistää jyrkästi, että sopimus merkitsisi Suomen osalta askelia kohti Nato-jäsenyyttä.

On se kumma, että näitä askelia koko ajan otetaan mutta ne eivät merkitse etenemistä! Päivän aikana täsmentyy, että uuden sopimuksen myötä Naton sotaharjoitusten pitäminen Suomessa helpottuu. Ulkomaisia joukkoja ei kuulemma tule, ellei Suomi kutsu. Mutta onhan Suomi kutsunut ennenkin. Uutisvirrassa vilahtaa pelottava sana "kauttakulkusopimus". Entä jos vieraita joukkoja kutsutaan, mutta niitä ei saada täältä lähtemään pois vapaaehtoisesti?

Puolustusministeriön asiantuntija puhuu "yhteisymmärryssopimuksesta", jollaista on valmisteltu jo toistakymmentä vuotta ja josta on informoitu eduskuntaa. Miksei siitä ole informoitu Suomen kansaa, sillä ainakaan minä en ymmärrä tällaista y-y-eli yhteisymmärryssopimusta.

Ilmapiiri Suomessa on jatkuvasti militarisoitunut ja Venäjävastaisuus tulee vastaan sankkana seinänä joka puolelta. Kenraali **Gustav Hägglund** totesi jokin aika sitten (Radio Yle 1, 21.8), että maailmassa on kolme valtiota, joita ei voi sotilaallisesti valloittaa eli Venäjä laajan alu-

eensa vuoksi, Kiina väkirikkkautensa vuoksi ja Yhdysvallat sotateknisen etevämyytensä vuoksi.

Viimeaikaisia tapahtumia (ennen muuta Ukrainaa) ajatellessa nousee kysymys, onko joissakin (sairaissa) aivoissa syntynyt ajatus, että **Napoleonin** ja **Hitlerin johtamaa** sotaretkeä voisi yrittää vielä kerran.

Huomaan esittäväni yksinkertaisia kysymyksiä vähän samaan tapaan kuin taaperoiässä kesällä 1944 kotipihalla arvuuttelimme, onko vuorten takaa kuuluva jylinä ukkosta vai pommista. Siihen aikaan harrastettiin vielä iltarukousta. Nyt tekisi välillä mieli yhtyä sotamies Honkajoen iltarukouksen siihen kohtaan, joka kuuluu: "Varjele noita Suomen sotaherroja, etteivät he enää toista kertaa löisi päätään Karjalan mäntyyn."